

28

Colectia POVESTIRI ȘTIINTIFICO-FANTASTICE

I. KALNIŢKI

Sfîrșitul

ORAȘULUI SUBTERAN

EDITATA
DE REVISTA
**ȘTIINȚA
TEHNICĂ**

I. KALNIŢKI

SFÎRŞITUL
ORAŞULUI SUBTERAN

★

Colecția „Povestiri științifico-fantastice”

28

Traducere de Margareta Roman
și D. Manu

LUCRĂRILE CARE VOR APĂREA ÎN
COLECȚIA

„POVESTIRI ȘTIINȚIFICO - FANTASTICE”

Nr. 29 - 30 - 31 - 32 - 33 „SFÎRȘITUL

ORAȘULUI SUBTERAN” - roman

de I. Kalnițki.

Coperta, desen: D. IONESCU

UN OM PE UN SLOI DE GHEAȚĂ

— Vapor la provă! răsună de sus glasul matrozului de veghe.

Dar și de pe puntea de comandă se vedea la orizont un nor de fum, care se deplasa încet spre vest.

După puțin timp se zări și corpul navei.

— Ce vas o fi? murmură căpitanul Lunatov, potrivit și binoclul la ochi. De unde o mai fi răsărit?... Aha! E sub pavilionul Moniei...

— Sub pavilionul Moniei? Atunci înseamnă că vine dinspre Insula Mare, răspunse secundul Ribnikov. Cred că transportă muniții. Unde n-au aștia baze militare navale și aerodroame!... Tot globul ar vrea să-l înghită.

— O să le rămână în gît, n-ai grijă, făcu Lunatov ochii mici și adăugă: înseamnă, te rog, în jurnalul de bord întilnirea... Ai identificat vasul?

— Nu, tovarășe căpitan. De cînd cu naufragiul „Delfinului”, mi-a cam slăbit vederea. Nu disting chiar așa departe.

— „Mafusail”! citi căpitanul. Ciudat! A cîta oară îl întilnim la această latitudine? Hm! Cam des vine pe-aici. Tonajul — unsprezece mii cinci sute tone.

— Da, pe puțin, confirmă Ribnikov și coborî în cabina ofițerilor. Acolo, pe masă era întinsă harta Mării Barentz, pe care, cu un creion roșu, fusese însemnată ruta lui „Dniepr”. De la Murmansk, linia pornea în sus, spre nord, cotînd capricios printre cîmpurile compacte de gheață, apoi cobora brusc spre sud și se întorcea spre vest, marcînd drumul de întoarcere al lui „Dniepr”, înapoi spre țărnișele patriei.

Ribnikov însemnă pe hartă locul întilnirii și scrise în jurnalul de bord:

„23 iunie, ora 11,31. La o distanță de 6-7 mîle spre sud am zărit vasul de transport «Mafusail» sub pavilionul Moniei, deplasîndu-se în direcția vest. (O asemenea deviere de la ruta obișnuită se poate explica numai prin necesitatea de a ocoli ghejurile mari, care anul acesta se întind la sute de kilometri spre est de Insula Mare).”

Cînd Ribnikov urcă iarăși pe punte, „Mafusail” dispăruse din nou dincolo de orizont. Numai o diră ușoară de fum mai stăruia în zare, acolo unde adineauri se contura silueta vasului.

— Eu mă duc, Ustin Petrovici, îi sprse căpitanul. Dar, te rog, dacă se întîmplă ceva, cheamă-mă imediat. Barometruț face salturi.

Rămas singur, Ribnikov își băgă mîinile adînc în buzunarele scurtei vîluite și începu să cînte cu glas scăzut:

— Marea slăvită, sfînșitul Baikal...

Arctica... Pînă mai adineauri, marea reflecta jucăuș toate culorile curcubeului. Apa strălucea aurie, iar departe sloiurile de gheață păreau niște diamante uriașe montate într-un scut de aur. Dar vîntul ce începuse să sufle dinspre nord întunecă deodată strălucirea mării și șterse toate culorile. Nori de zăpadă se abătură asupra vasului, ascunzîndu-i orizontul și învăluindu-l într-o ceață deasă, cenușie.

Ustin Petrovici își scoase pipa-i enormă, de o formă complicată, și, umplînd bine acest „agregat” cu tutun, începu să puifăie.

Vîntul se înteleca, iar vizibilitatea se redusese și mai mult. Nu se mai vedea decît pînă la cel mult douăzeci de metri. Rîbnikov strigă tare ca să acopere vinzoleala furtunii :

— Matrozul de veghe !

— Aici matrozul de veghe ! răspuse marinarul.

— Sună clopotul !

— Am înțeles. să sun clopotul !

Prelung și solemn, începu să răsunе gongul de alamă de la provă. Vîntul purta pînă departe aceste sunete joase și tremurătoare.

Rîbnikov privi înapoi. În cabina-i cu parbriz de sticlă, cîrmaciul privea înainte, neclintit ca o statuie.

— La fiecare trei minute să sune sirena !

— Am înțeles ! răspuse cîrmaciul.

Acoperînd șuterul tînguios al vîntului și trosnetul sloiurilor de gheață ce se ciocneau, se auzea neîntrerupt puternicul muget al sirenei.

Toate măsurile fuseseră luate. Primejdia unei ciocniri cu un alt vas trebuia preîntîmpinată, deși această parte a Oceanului înghețat era pustie.

Tot mai repede se rostogoleau peste „Dniepr”, ajungîndu-l din urmă, norii sfîchiiitori de zăpadă, minăți de furia vîntului nordic. Aveai impresia că spărgătorul de gheață dă înapoi...

Undeva pe-aci, prin apropiere, se afla mormîntul „Delfinului”. O vreme întocmai ca asta fusese și atunci. Torpiloarele hitleriste s-au apropiat pe nesimțite și au atacat convoiul din care făcea parte și submarinul „Delfin”. „Delfinul” a lansat două torpile — două torpiloare s-au scufundat. Deodată însă apărură vedetele-torpiloare nemțești ; una dintre ele se îndreptă asupra „Delfinului”. Submarinul trase trei proiectile în plin, dar nu mai avu timp să se lase la fund. Vedeta lovită, continuînd să se miște în virtutea inerției, izbi turnul submarinului și-l smulse. Ca niște copoi se năpustiră atunci vedetele, din toate părțile. Fasciștii începură să semnalizeze :

— Predați-vă !

Tare ar fi vrut ei să captureze un submarin sovietic în stare de plutire.

„Delfinul” răspuse cu foc susținut. Încă o vedetă sări în aer. Nu mai aveau însă torpile, iar curînd proiectilele și cartușele se terminară și ele... Atunci toți cei care se mai puteau ține pe picioare se înlestară de brațe, și deasupra mării răvășite răsunară tonurile solemne ale imnului Uniunii Sovietice. Cu cît mai adînc se scufunda „Delfinul”, mutilat și schilodit, cu atît

mai puternic răsuna cîntecul mindru al marinarilor sovietici de pe covertă. Tînărului puitor de mine Baştankin, apa îi ajunsese la gură. Corul pierdea un tenor răsunător... Atunci Ribnikov şi cu mecanicul-şef, Solnjev, îl ridicară pe Baştankin pe umerii lor, şi marinarul cu gura plină de apă izbuti să mai strige :

— Nu veji scăpa voi, bestiilor! Moarte fasciştilor! Tot moartea vă aşteaptă!

Ribnikov, Solnjev şi Baştankin se îmbrăţişară frăţeşte pentru ultima oară — şi totul se cufundă în beznă...

O săptămînă mai tîrziu, Ribnikov îşi reveni în simţiri. Se afla în spital. „Delfinul” explodase sub apă şi el fusese zvirlit de suflul exploziei spre suprafaţă. Iar acolo, la suprafaţă, s-a putut menţine graţie vestei lui de salvare, din cauciuc, care se umfla automat. Astfel a fost găsit şi cules de o dragă sovietică.

Din echipajul „Delfinului” nu s-a mai salvat nimeni. Ribnikov a auzit mai tîrziu că în Peninsula Pescarilor au fost îngropaţi într-un mormînt comun cîţiva din marinarii sovietici aruncaţi de apă pe mal. Poate că şi osemintele lui Leonid Solnjev se află acolo...

Războiul s-a terminat de mult. Ribnikov e din nou pe mare. Face serviciul de secund pe renumitul spărgător de gheaţă „Dniepr”. Toţi îl stimează şi-l preţuiesc. În luna mai, Ribnikov se înţelesese prin scrisori cu Lev, fiul lui Leonid, să viziteze împreună mormîntul eroilor din Peninsula Pescarilor, dar a fost nevoit să plece într-o cursă urgentă... Acum însă, cum ajunge la Murmansk, are să-şi ia un concediu, o să-l cheme pe Lev şi neapărat vor vizita împreună mormîntul comun.

— Om peste bord! Pe un sloi de gheaţă!

Auzind vocea matrozului de veghe, Ribnikov alergă la tabloul de comandă automată şi întoarse manivela la „stop”.

— Ce om? Unde? Trăieşte?

— A rămas la pupă... Făcea semne cu minile, răspunse matrozul.

Maşinile stopară.

— Să vină la mine subofiterul de cart, comandă Ribnikov. Coboriţi barca numărul şase. Chemaţi vislaşii!

Pe treptele metalice se auzi troytul mărunţ al unor tocuri de pantofi. Pe punte urcă o fată tînără. Scurta vătuită îi venea foarte bine. Avea ochi albaştri, luminoşi. De sub beretă se arătau nişte cozi groase, blonde. Valea Stah, fata blondă, era supercarga* vasului. Întregul echipaj însă îi spunea în glumă „supergaiţa”, deşi nu era nici rea, nici guralivă ca o gaiţă. Doar că era severă în timpul serviciului, uneori mai severă decît te-ai fi putut aştepta la o tînără fată... cu ochi albaştri.

— Barca e gata coborîtă, se adresă Ribnikov fetei. La pupă a fost văzut un om pe un sloi de gheaţă. Caută-l şi adu-l pe bord.

— Am înţeles, să caut omul de pe sloiul de gheaţă şi să-l aduc pe bord. Permiteţi să execut ordinul?

— Repede, Valea!

După cîteva secunde, supercarga desprinsese barca din

* Supercargă — personal marinăresc imbarcat peste efectivul vasului.

palanc, și cel doi vislași începură să lopăteze ritmic. Barca se îndepărtă de pupă. Valea Stah înlătura cu o cange sloiurile de gheață mai mici, iar de cele mari se îndepărta împingînd în ele cu aceeași cange. Nava dispăru deodată în negura de zăpadă. Se auzea însă din depărtare, alternativ, cînd sunetul prelung al clopotului, cînd mugetul sirenei.

Cum să găsești un om în acest haos? Abia vedeai la cițiva pași de tine.

Deodată apa pleoscăi undeva în apropiere. Să fi fost o focă? Nu, mai curînd o morsă: prea tare a fost pleoscăitul. Iat-o că se apropie fomiînd, bate apa cu înotătoarele... Barca se aplecă, gata să se răstoarne. Cei doi marinari și Valea se lăsară în partea cealaltă și o îndreptară. La tribord apăru un cap negru, cu părul zbirlit. O clipă mai tîrziu, ridicîndu-se în mîini, în barcă se rostogoli greoi un om pe jumătate gol.

— Pfu! oftă el ușurat. Apoi, gîfînd și scuihind, rosti în rusește: mă speriasem că n-o să mă observați.

Negrul era de o statură uriașă. Apa curgea șiroaie de pe el. Clănțănea din dinți, dar zîmbetul nu se șterse o clipă de pe fața lui.

Valea își smulse scurta de pe ea.

— Ia-o pe dumneata, repede!

— Crezi că mă-ncape?

Unul din marinari își scoase scurta și Valea acoperi umerii negrului cu amîndouă hainele.

— Sovietici, nu-i așa? întrebă cel salvat.

— Da.

— Asta-i foarte bine!

Surîsul de pe fața negrului se lărgi și mai mult.

Valea dădu ordinul:

— Băieți! Cu toată viteza, înainte!

Ocolind sloiurile, barca se îndreptă spre spîrgătorul de gheață.

CUM A AJUNS HARRY GOULD PE SLOIUL DE GHEAȚĂ

Pavel Ignatievici Protenko, bucătarul navei „Dniepr”, își puse o tichie curată și un șorț scrobit. Doar servește masă unui om salvat de la moarte. Desigur că o să-i placă musafirului ciorba grasă ucraineană gătită de el.

Pavel Ignatievici puse o lingură de unt mai mult pe tigaie, să fie mai fraged mușchiul...

În cabina căpitanului, negrul fuma cu nesăț.

Abia ieșise de la baie: gulerul alb ca zăpada al cămășii se umezise, iar mîinile, ieșite aproape pînă la cot din mincile prea scurte, erau acoperite cu broboane de sudoare.

— Vasăzică, urmă căpitanul, ai văzut de departe pavilionul roșu și te-ai aruncat în apă. Dar de ce? Nu erai tratat bine pe „Mafusail”?

Lunatov zîmbea, privirea lui însă scruta cu atenție fața negrului.

— Nu, ei nici nu știau că sînt pe vas.

— Nu înțeleg. Erai pe vas și nimeni nu știa acest lucru?

— A, e poveste lungă. Eu am fugit din Orașul Subteran

și m-am ascuns într-o barcă de-a lor. Am stat acolo, sub tentă, o săptămână... poate chiar și mai mult...

— Care Oraș Subteran? îl întrerupse căpitanul.

— Ocna lui Hitler. Prizonierii scot de acolo minereu.

— Războiul s-a terminat demult. Nici urmă n-a mai rămas din Hitler...

Timp de un minut negrul îl privi cu indoială și nedumescire pe căpitan. Apoi izbucni într-un ris plin de bucurie.

— Au fost bătuți fasciștii? N-am știut... Nici unul din noi nu știam asta, și ceilalți nici până astăzi nu știu. Surescitat se aplecă spre căpitan. Vocea lui implora:

— Oh, căpitane, întoarceți vasul! Trebuie să salvați oamenii de-acolo...

— Ce oameni?

— Deținuții din Orașul Subteran. Sînt sute... mii... De ani de zile n-au văzut lumina soarelui... Nici nu știu că s-a terminat războiul.

Fără să bată în ușă, Ribnikov intră în cabină. Își șterse ochii și fruntea, infundă cu degetul tutunul în pipă, trase un fum și spuse:

— Afurisită vreme. Abia așteptam să-mi vină schimbul. Se întoarse apoi spre negru: Ei, cum merge?

— Foarte bine... Numai că... Trebuie imediat să plecăm spre Orașul Subteran!

— Intii să măninci, zise căpitanul.

Cineva bătu în ușă.

În straiul lui alb ca zăpada, Pavel Ignatievici intră cu o tavă în mână. Tigara sfîrșia. Din cratiță ieșeau aburi cu miros plăcut.

— Mănincă încet, îl preveni Lunatov. După un post așa de lung, să nu-ți faci rău.

Dar Pavel Ignatievici protestă:

— Dacă nu era voie, nu-i serveam... L-am întrebat pe doctor. Doctorul a spus: omul e sănătos, dă-i să se sature.

Negrul începu să mănince. Din nou bătu cineva în ușă. De data asta intră doctorul. El scoase din buzunarul halatului o sticlută și un pahar gradat.

— Ia aici, tinere, o doctorie... Nu te speria, e alcool etilic obișnuit, și nu-ți dau mai mult de 60 de grame, mai bine zis 60 centimetri cubi... Bea și ai să uiți de baia dumitale în mare.

După ce bău alcoolul dintr-o înghițitură și mîncă tot ce-i adusese bucătarul, căpitanul o chemă pe Valea Stah.

— Stai aici! Îi arată el un scaun. Ia hirtie și notează... Iar dumneata, se adresă căpitanul celui salvat, povestește-ne mai amănunțit despre Orașul Subteran. Înainte de toate, însă, numele dumitale... Vîrsta, supușenia, meseria și unde ți-e domiciliul...

— Harry Gould, sergent în armata Moniei... Vîrsta 32 de ani. Am locuit întotdeauna la Joinsville, dar n-am mai fost de mult pe acasă și n-am pe nimeni acolo.

— Ai notat, Valea? Perfect. Acum, domnule Gould, povestește-ne mai amănunțit cum ai ajuns pe bordul vasului „Mafuscail” și ce te-a făcut să te arunci în apă. Te întreb în mod

oficial și cred că nu-i nevoie să-ți amintesc că ești obligat să spui numai adevărul.

— Oh, n-am să mint. Chiar vreau să vă povestesc totul. Acum o săptămână... poate chiar mai mult, nu știu precis... am evadat din Orașul Subteran și m-am ascuns pe „Mafusail”...

— Din ce oraș? întrebă Valea.

— Din Orașul Subteran, repetă căpitanul. Așa, și mai departe?

— Dar nu mai puteam să rămân pe „Mafusail”. Aș fi murit de foame. Nimeni pe vas nu știa de mine... Și azi, la un moment dat, cineva trece pe lângă mine... eu eram ascuns în barcă, sub tentă...* și-l aud că spune: „Un vas sovietic”. Iar altul adăugă: „Păcat că n-avem timp”. Când s-au îndepărtat, am ridicat încet tenta și am început să caut vasul sovietic. Deodată am văzut pavilionul roșu. Am ieșit încetisor din barcă, m-am lăsat în jos pe odgoș și mi-am dat drumul în apă...

— Dar de ce nu voiai să te vadă cei de pe „Mafusail”? întrebă Ribnikov.

— „Mafusail” este vasul Orașului Subteran. Cum eram să m-arăt? Aia ori mă trimiteau înapoi, ori mă împușcau. M-am aruncat în apă și am înotat... Apa era rece, dar mie îmi era cald. Un steag roșu pe mare, un steag al Uniunii Sovietice!

— Bine, spuse căpitanul Lunatov. Dar explică-ne, unde și când ai învățat să vorbești rusește? Ai fost în U.R.S.S.?

— Nu, n-am fost niciodată în U.R.S.S... Prietenul meu m-a învățat rusește... Cel mai bun prieten... un inginer de marină. E acum acolo, în Orașul Subteran... Toți anii aceștia am stat împreună, am dormit alături, eu cu capul pe umărul lui, el pe-al meu...

Ribnikov tresări și se ridică puțin de pe scaun.

— Cum îl cheamă? întrebă el cu vocea răgușită de emoție.

— Pe cine? întrebă negrul, neînțelegînd.

— Pe inginerul de marină.

— Pe prietenul meu? Raș.

— Cum? întrebă încă o dată Ribnikov.

— Raș, repetă negrul. Pe englezește „raș” înseamnă „rus”.

— Dar numele lui adevărat?

Negrul ridică din umeri:

— Nu știu. Noi așa îi ziceam: Raș.

Ribnikov se lăsă greu pe scaun și o bucată de vreme nu putu scoate un cuvînt.

— Și Solnșev era inginer de marină, murmură el în cele din urmă, și se aplecă din nou spre negru.

— Cum a ajuns el în Orașul Subteran?

— Cine? Raș? Ca toți ceilalți, răspunse negrul. Întîi a căzut prizonier, apoi... în Orașul Subteran...

— Nu l-ai auzit cumva rostind numele de Leonid Ivanovici Solnșev? Nu ți-a povestit niciodată despre un submarin sovietic „Delfin”?

* Tentă — pînză groasă întinsă pe bordul vaselor, pentru a apăra de soare și de ploaie.

Negrul se gîndi cîteva clipe, apoi dădu trist din mîini :
— Nu. Niciodată n-a vorbit nimic despre trecutul lui.

„SVIETOLIOT”

Președintele își înălță capul cărunt și se uită peste ochelari la cel care intrase. Era un om tînăr, aproape înalt, îmbrăcat în haine gri. Clipind puțin din ochi, tînărul privi pe rînd la cei adunați în jurul mesei lungi.

— Pofțiți, stați aici, îi arată președintele un scaun în fața lui, și după ce tînărul luă loc, îl prezentă adunării : Lev Leonidovici Solnjev... Pofțim, tovarășe Solnjev, vă ascultăm.

Tînărul scoase din servietă o mapă cu planuri și coli de hîrtie pline de coloane cu cifre și începu pe un ton hotărît :

— Deoarece consiliul tehnic cunoaște căile de rezolvare a problemei ce ne stă în față, precum și toate calculele și desenele, îmi voi îngădui să mă opresc la concluziile definitive ale lucrării noastre. Așadar, ce e „Svietoliotul” ? După cum știți, e o mașină care se poate deplasa cu o viteză neatinsă pînă astăzi. Plafonul lui este mai înalt decît al tuturor avioanelor existente. Dar în același timp el se poate culunda sub apă pînă la o adîncime de două ori mai mare decît adîncimea atinsă de cel mai perfecționat submarin. „Svietoliot” poate urca pînă în stratosferă și poate coborî pînă în fundul oceanului. Poate — de asemenea — să lunece pe gheață și să alerge prin pășire pe nisip... Pe scurt, pentru „Svietoliot” nu există spații inaccesibile. E o mașină de transport ideală.

Președintele — profesorul Irinin — îl privea pe tînărul savant cînd prin sticlele ochelarilor, cînd peste ochelari, dînd aprobator din cap și ciocănînd cu creionul în palma mîinii stîngi.

— Foarte bine... Mai departe !

— Și totuși „Svietoliotul” nu poate fi socotit ca o invenție. În orice caz, noi, cei care am lucrat la această mașină, nu ne socotim inventatori. N-am făcut altceva decît să îmbinăm o serie de elemente cunoscute în tehnică. Singurul element nou în construcția acestei mașini de transport cu totul neobișnuit este aparatul electronic — inima motorului nostru cu reacție.

— În ce constă acest aparat ? întrebă președintele.

— Să ne închipuim o pasăre care ar trebui să poarte atîrnată de gît o traisă cu rezerva de provizii... să zicem pentru douăzeci de zile. Cît de departe ar putea să zboare această pasăre ? Ei bine, în situația aceasta se găsesc astăzi toate mașinile de transport existente. Chiar și cel mai modern avion e nevoit să poarte cu sine o rezervă de combustibil cu atît mai mare cu cît se depărtează mai mult de bază. În acest fel, o mare parte din energie se consumă pentru transportul combustibilului. Iată de ce imperialiștii caută prin toate mijloacele să-și asigure baze maritime și aerodroame oriunde pot. De aceea pun mîna pe teritorii străine...

Observînd că Irinin îi șoptește ceva vecinului din dreapta, Solnjev rosti energic :

— Știu că toate aceste adevăruri sînt cunoscute. Eu le amintesc totuși pentru a argumenta ideea noastră tehnică. Uniunea Sovietică duce o luptă neobosită pentru pace. Dar de zborul noi trebuie să zburăm mai departe, mai sus și mai repede decît toți! Și știința sovietică a rezolvat această problemă.

— În ce fel? întrebă Irinin.

— Pînă în prezent, toți constructorii căutau rezolvarea acestei probleme printr-o profilare aerodinamică ideală a navei de zbor ori prin mărirea puterii motorului; căutau, cu alte cuvinte, să obțină un randament maxim... Mergeau pe calea pe care eu aș numi-o „principiul gabariților de schimb”. Astfel s-a ajuns la aripi amovibile, tren de aterizaj escamotabil, elice cu pas variabil, blocarea elicei etc. Nici noi n-am renunțat la ele. După cum am mai spus, am ținut seamă de tot ce s-a folosit cu succes înaintea noastră. Atenția principală însă ne-am îndreptat-o asupra problemei combustibilului. Să eliberăm pasărea de povara trastei alinate de gît! Avionul modern ar trebui să folosească un combustibil care să nu-i răpească din forța ascensională.

— Just! îl susținu Irinin.

— Și l-am găsit! declară Solnjev ridicînd mîna, acest combustibil este electronitul! Anumite „somități în materie” au susținut că în zadar întreprindem cercetări în această direcție... că în zadar căuțăm. Noi însă am căutat și am găsit... Cum am izbutit, vă este cunoscut din proiect. Solnjev puse mîna pe mapa cu desene și calcule. Un kilogram din această substanță dă mai multă energie decît patru tone de cea mai bună benzină.

În sală lumea începu să se agite, să șușotească. Cineva care ședea la celălalt capăt al mesei exclamă ironic:

— Vasăzică „perpetuum mobile”! Fantezia lui Jules Verne. Și să mai zică cineva că astăzi nu se întîmplă minuni!

Irinin bătu cu creionul în masă.

— Continuați, Lev Leonidovici.

— Nu e nici perpetuum mobile și nici o fantezie jilverneană! replică supărat Solnjev. „Svietoliotul” există! Încă înainte de a fi fost aprobat proiectul nostru, noi am construit un prototip. Poftim, iați procesul-verbal al comisiei guvernamentale de recepție. Am și făcut primele zboruri de încercare. Acum trebuie rezolvată problema producției în serie a noilor mașini, a construirii unor întreprinderi speciale pentru fabricarea motoarelor electronice. Pentru aceasta trebuie făcut un rodaj serios. „Svietoliotul” trebuie încercat în condițiile cele mai grele care există pe pămînt. De aceea vă rog să-mi îngăduiți să plec cu „Svietoliotul” spre nord, spre Pol. Numai în condițiile arctice va arăta „Svietoliotul” tot ce poate.

În sală se iscă din nou rumoare. De data asta însă, rumoarea era o mărturie că cererea lui Solnjev a fost primită favorabil. Scepticul care adineaori rostise ironic numele lui Jules Verne sări deodată în picioare și începu să aplaude grăbit. Irinin ridică mîna.

În liniștea care se lăsă, vocea lui răsună solemn:

— Lev Leonidovici, îngăduie-mi să te felicit din toată inima pentru rezolvarea acestei grele și nobile probleme... În

numele Consiliului tehnic superior îți exprim mulțumițiile mele!
Și strinse puternic mâna tânărului savant.

Toți cei prezenți îl înconjurară pe Solnșev. Din toate părțile i se întindeau mâini. Tânărul constructor abia prididea să le răspundă celor care îl felicitau.

— Lasă aici calculele și documentația, Lev Leonidovici, îi spuse Irinin. În câteva zile, Consiliul tehnic își va da avizul, care, nu mă indoiesc, va fi favorabil, pentru încercarea mașinii dumneavoastră în condițiile Arcticii. Vei primi încunoștințarea la timp.

Conduc de priviri prietenești și de stringeri de mână, Solnșev părăsi sala ședințelor.

În vestibul îl aștepta soția lui, Nadejda Alexeevna, și constructorul-șef al biroului, cel mai apropiat ajutor al său, inginerul Fiodorov. Când Solnșev apărui în ușă, amândoi se repeziră la el.

— Ei, ce se aude? întrebă Nadea.

— Totul e în regulă, răspunse Solnșev. Cred că în curând vom primi aprobarea.

— Le-ai spus că mașina există? întrebă și Fiodorov.

— Da, răspunse Solnșev dus pe gânduri. Numai un lucru mă neliniștește: nici unul dintre noi nu cunoaște bine Arctica. Un asemenea om ne-ar fi neapărat necesar...

...Lev trecu în biroul lui, aprinse lumina și se așeză în fața masivei mese de scris. Această masă era singurul lucru care-l însoțise la trecerea lui din lumea copilăriei în lumea creație și severă a maturității. Era masa de scris a tatălui său... Lev ridică ochii spre portretul așezat pe masă. Un virstnic ofițer de marină, cu fața uscățivă, energică, îl privea fix în ochi. Ce mindru ar fi fost tatăl său de el dacă ar mai fi trăit!

Solnșev începu să-și controleze poșta.

Nadea intră și-i puse pe masă o ceașcă cu cafea și o farfurie cu sandvișuri.

— Iar ai să lucrezi pînă în zori?

— Nu, nu cred... Tu culcă-te, draga mea. Numai să citești scrisorile.

— Atunci rămîn lingă tine.

Nadea se așeză pe divan, își trase picioarele sub ea și deschise o carte. În odaie era liniște. Numai ceasul de masă bătea molcom, amintind intrucitva țîrîitul greierului.

Deodată Solnșev exclamă cu bucurie:

— Asta-i bună!... Ne plîngem că n-avem un cunoscător al Nordului și iată, că să-mi dea parcă peste nas, unul dintre cei mai buni fii ai Arcticii îmi scrie. Cum am putut eu să uit de Ribnikov.

Îi întinse soției telegrama primită.

„Marea Barentz. De pe bordul spărgătorului de gheață «Dniepr», 27 iunie 19... Săptămîna viitoare ne întîlnim Murmansk! Plecăm Peninsula Pescarilor. Ribnikov.»

Nadea ridică privirea spre soțul ei. Lev se uita trist la portretul de pe masă.

— Pregătirile poate să le facă și Fiodorov singur. Între timp tu poți să pleci spre Peninsula Pescarilor.

Solnjev clătină din cap.

— O să trecem pe-acolo cu „Svietoliotul”. Nu asta-i problema. Dar cu Ribnikov trebuie neapărat să mă întilnesc. Am să-l conving să plece cu noi... Vrei, te rog, să dai o telegramă prin telefon? „Marea Barentz, spărgătorul de gheață «Dniepr», Ribnikov. Te așteptăm Murmansk. Solnjev.”

SPRE MOSCOVA

Niciodată nu i s-a întâmplat lui Sima Maslennikov, radio-telegrafistul de pe vasul „Dniepr”, să lucreze atât de mult și așa de încordat. De n-ar fi fost un bun specialist, n-ar fi izbutit în raptul capului s-o scoată la capăt. Iureșul a început în noaptea aceea de pomină, când cea dintâi telegramă cifrată de 2.000 de cuvinte, conținând expunerea amănunțită a celor povestite de Harry Gould, pornise spre Moscova. De atunci Sima nu mai are liniște: întrebări după întrebări, răspuns după răspuns... Și toate trebuie cifrate, descifrate... Spărgătorul de gheață nu are o persoană care să se ocupe anume cu cifrarea, așa că Sima este nevoit să se ocupe tot el și de acest lucru. Asta pe lângă faptul că pe linie socială mai are și alte atribuții: conduce cercul de artiști-amatori, este dirijorul orchestrei, consultant la cercul de radioamatori... Și unde mai pui că, în afară de toate acestea, el lucrează în mod absolut secret la un nou model de aparat de radio.

Sima recepționează numai după auz o radiotelegramă și notează conținutul într-un caiet:

„Marea Barentz, spărgătorul de gheață «Dniepr», Ribnikov. Te așteptăm Murmansk. Solnjev.”

Ca de obicei, Ribnikov se găsește pe puntea de comandă. Zona ghețurilor a rămas de mult în urmă, „Dniepr” înaintează pe apa curată cu o viteză de 18 noduri, așa că trebuie să fie cu ochii în patru. Marea ascunde încă multe mine plutoare. Au trecut atâția ani de la sfârșitul războiului, și totuși pînă azi curenții apei duc mereu mine unde nu te-ai aștepta. Nu ești atent, o pățești.

În câmpul vizual al binocului scîlbesc încreșturile apei. Pe valuri, la vreo trei-patru kilometri depărtare, parcă ar pluti un buștean. Dar nu e nici un buștean, ci un cîrd de eideri... Aceste simple păsări țin alinierea ca niște adevărați infanteriști.

Depart, la orizont, contopindu-se cu norii, strălucesc piscuri scîldate în soare. Este Scandinavia. Dacă te-ai urca pe pasarele și te-ai uita cu un binoclu puternic, ai putea să vezi și munții noștri de pe Peninsula Kola. Miine sîntem la Murmansk.

— Tovarășe secund, îmi permițezi?

Pe treptele scării urca matrozul de veghe.

— O telegramă pentru dumneavoastră.

Ribnikov citi și zîmbi cu bucurie. Miine îl va săruta pe Levușka, cel care pe timpuri îl trăgea de mustați. Probabil că vine cu soția. De aia scrie, desigur, „Te așteptăm, Solnjev”. Oare ce fel de nevastă și-a ales? În sfîrșit, va sosi și ziua

cînd vor vizita Peninsula Pescarilor! Rămășițele pămîntului ale lui Leonid Solnjev se odihnesc probabil acolo. Ribnikov își va rosti ultimul „salut” adresat celui mai bun prieten al lui, iar Lev va lăcrima la mormîntul tatălui...

Cineva îl strigă pe Ribnikov:

— Tovarășe ofițer de cart! Pot să vin pînă la dumneavoastră?

Ribnikov se aplecă peste balustradă:

— A, dumneata ești, mister Gould? Poftim, urcă...

În cele trei zile de cînd era pe spărgătorul de gheață, Harry Gould se îndreptase frumușel.

— O, dar arăți foarte bine! îl laudă Ribnikov.

— Da, mulțumesc. Mă simt minunat și mi-am revenit în puteri. Aș vrea însă cît mai curînd să ne întoarcem acolo, să-i salvăm pe cei din Orașul Subteran. Se chinulesc bleștii oameni, fără nici o nădejde. Ei sînt siguri că Harry s-a înecat. Iar Harry, iată-l pe un vas sovietic. Am o mare rugăminte la dumneavoastră. Pot să ascult la radio emisiunea Moniei? Știu că acolo s-au petrecut mari schimbări... S-aude că-i mai rău ca înainte.

— Spune-i lui Sima Maslennikov, că ți-am dat voie.

Harry bătu timid în ușa radiotelegrafistului, care nu-și mai vedea capul de atîta treabă. Pe oricare altul, Sima l-ar fi refuzat, dar cum era să refuze un om care și-a petrecut cîțiva ani din viață sub pămînt!

După ce puse la punct al doilea aparat de radiorecepție, cel de rezervă, Sima îi dădu casca lui Harry și își văzu de treabă.

Expresia feței măslinii se schimba mereu. Harry ba strîngea pumnii, ba își frămînta degetele nervos. Se transmitea tocmai un discurs al lui Jerom Blatt, un renumit obscurantist, organizatorul a mai multor pogromuri împotriva negrilor și unul din căpeteniile legiunii moniene. Blatt cerea interzicerea paradelor progresiste din Monia, striga că însuși dumnezeu i-a făcut responsabili pe monieni de soarta omenirii și că, prin urmare, Monia trebuie să conducă cu mîna fermă întregul glob pămîntesc. Harry nu mai putu să rabde și, injurînd în sinea lui, ieși din cabină. Ce noroc pe el că a nimerit pe un vas sovietic, pe vasul țării celui mai bun prieten al lui — Raș! Acum o să afle toată lumea despre Orașul Subteran.

— Mister Gould, se auzi o voce sonoră, pe dumneavoastră vă căutam!

— A, tovarășa supercargă. Sînt la ordinele dumneavoastră. Un cuvînt, și fac tot ce îmi cereți.

— Vă caută Vasili Ivanovici, micimanul*. Vrea să vă încerce hainele... Știți, ne-am gîndit să vă facem haine... cum putem și noi... că la magazine n-am găsit măsură așa mare. Am lucrat în colectiv. Solodovnikov, marinarul de coverță, o să vă probeze hainele, că a fost înainte croitor; Vasili Ivanovici, specialist în geometrie, a făcut tiparele, iar eu — eu fac butoniere, însățlez căptușeala... Dar vorba-i că veți avea haine Miine dimineată sîntem la Murmansk.

* Micimanul — grad marinăresc echivalent plutonierului.

— Nu știu cum să vă mulțumesc, dragii mei prieteni! exclamă Harry. Minunați oameni!

... La două iulie, ora șase dimineața, renumitul spărgător de gheață „Dniepr” apărură la orizont. Locuitorii Murmanskului îl recunoscuseră după cele două hornuri mari vopsite în galben și după forma vasului, care seamănă cu un gigantic fier de călcat. Toate vasele care se găseau în radă îl salutară pe tovarășul lor sunând sirenele. Corul discordant al gîtlejelor metalice ținu cîteva minute bune. La rîndul lui, cu glasul puternic, „Dniepr” salută portul sovietic.

De pe mal, sute de binocluri urmăreau apropierea vasului, iar de pe spărgătorul de gheață zeci de priviri cătau cu nerăbdare să-l revadă pe cei dragi, rude și prieteni, dar toți, fără excepție, se bucurau că vor pune piciorul pe pămînt.

Ribnikov îl recunoscuse încă de departe pe fiul celui mai bun prieten al său. Dar iată că șalupa portului cu autoritățile maritime vine în întîmpinarea lor. De pe punte, Lev Solnșev și soția lui, amîndoi în costume albe, îi fac semn cu mina.

Bătrînul marinar nu mai are astîmpăr. Șalupa se apropie de bord, și Ribnikov aleargă pe scară. Îl îmbrățișează pe tinărul Solnșev, îl sărută și apoi, fără multe mofturi, o sărută și pe Nadea.

— A, ai știut ce-alegi! Îmi pare bine, îmi pare foarte bine... Acum să vi-l prezint pe tinărul nostru prieten Harry Gould. A fugit din Orașul Subteran... Am să-ți povestesc eu... Undeva în Arctica mai există și astăzi o ocnă fascistă. Am să te rog să-l iei pe Gould cu voi, la Moscova, să povestească acolo totul.

Leonid Solnșev începu să rîdă :

— Și pe dumneata, Ustin Petrovici, o să te luăm la Moscova. Ai făcut formele de concediu? Foarte bine. Vom pleca spre Peninsula Pescarilor direct din Moscova.

HARRY GOULD POVESTEȘTE

A doua zi, expresul îi ducea pe toți patru spre Moscova. După ce se instalară în compartiment, Lev îl rugă pe Harry să-i povestească despre Orașul Subteran. Voia să știe totul pînă la cele mai mici amănunte.

Harry Gould începu să povestească, oprindu-se numai cînd i se stîngea pipa sau cînd nu găsea cuvîntul rusesc potrivit.

— Raș m-a învățat să vorbesc rusește. Nu, nu în Orașul Subteran. Acolo rar cînd puteam schimba o vorbă. Nu ne lăsau nici să deschidem gura... M-a învățat mai înainte... Dar nu mă întrepuși, că vă povestesc totul... Făceam războiul în Africa. Într-o zi am fost rănit. M-am trezit într-un spital german. Nu înțelegeam de ce nu m-au ucis, de ce nu m-au aruncat șacalilor. Apoi, într-o zi, vine un ofițer german, o maimuță de-a lui Goebbels, și-mi spune : Monia nu-i iubește pe negri, noi, nemții, vă iubim... intră în armata noastră! Dacă ești de acord, te facem bine, dacă nu — caput!... Am înțeles. Voiau să le servesc de momeală, să atrag alți negri după mine...

— Pe Raș acolo l-ai cunoscut, în Africa? îl întrerupse Solnjev.

— A, nu! Dar dacă nu era Africa, nu l-aș fi cunoscut...

— Zi! Și pe urmă?

— Pe urmă?... Totuși nu m-au omorât. Ne-au imbarcat pe mai mulți pe un „Junkers” vechi și ne-au trimis în Germania... Venise un ordin ca toți cei sănătoși și voinici să fie adunați într-un detașament special. În Germania ne-au băgat într-o baracă specială, cu gratii. La început eram numai câțiva, apoi au început să sosească mereu alți prizonieri. Și toți — oameni voinici. Au fost aduși și câțiva mai slăbănogi, dar aceștia erau oameni de știință. Printre ei venise și un rus — un inginer de marină. I-am spus Raș și așa l-a rămas numele. El m-a învățat rusește. Am stat în lagăr vreo șase luni. Ne puneau să lucrăm în mine, apoi într-o zi ne-au dus în port, ne-au imbarcat pe un vapor și ne-au închis pe toți în cală. Și am pornit spre o destinație necunoscută.

— Nu ți-a povestit rusul în ce împrejurări a căzut prizonier? îl întrerupse din nou Solnjev.

— Foarte puțin. Mi-a spus numai că l-au găsit fără cunoștință.

Ribnikov înțelegea ce se petrece în sufletul lui Lev.

— Știi, mărturisii el în primul moment, și eu m-am gândit că acest Raș ar fi tatăl tău. Probabil pentru că „Delfin” a pierit în Arctica, destul de aproape de Orașul Subteran. Dar Raș acela a fost în Germania...

— Da, da, în Germania..., confirmă Harry. La început nemiștii l-au îngrijit... Mi-a spus o dată Raș... probabil voia să afle ceva secrete de la el. Dar n-au aflat nimic și l-au trimis în detașamentul nostru. Este inginer foarte bun. Și așa ne-am întâlnit.

...În întineric se distingeau vag contururile unor munți înalți.

— Prizonierii primiră poruncă să coboare direct de pe scara vasului în apă. La o mică adâncime sub apă se afla un fel de platformă. Vasul plecă, iar prizonierii rămăseră acolo, strânși grămadă pe platformă. Apa rece le ajungea până la genunchi. Nimeni nu mișcă: le era frică să nu alunece.

La un moment dat, apa începu să clocotească și alături de prizonieri apăru turnul unui submarin. Capacul turnului se deschise, iar o voce, prin megafon, le porunci tuturor să intre în turn. Prizonierii erau neliniștiți. Pe o scară slab luminată coborâră într-o cabină mare. Când cabina se umplu cu oameni până la refuz, cineva închise de sus capacul, și Harry simți că vasul începe să se cufunde. Urmără câteva zdroncănături, ca și cum vasul ar fi acostat lângă un ponton submarin. În peretele cabinei se deschise o ușă, și aceeași voce croncâniitoare porunci ca toată lumea să iasă. Prizonierii se pomeniră într-un coridor lung de oțel, continuat cu un tunel săpat în rocă. De aici pătrunseră într-o peșteră mare, căreia nu i se vedea fundul. La lumina mai multor lămpi electrice, miile de stalactite reflectau o strălucire multicoloră. Trecură apoi un pod aruncat peste o prăpastie, în adâncimea căreia se auzea cum clocotește apa, și se treziră într-o încăpere care semăna cu o rampă de mină. De

acolo prizonierii coborîră cu un ascensor și fură introduși într-o încăpere mare cu pereții și podeaua de oțel.

— În această încăpere, unde neîncetat vijiciau ventilatoarele și unde o vie lumină electrică ardea neconținut, le era lor dat să-și petreacă zilele de-acum înainte. Pereții netezi de oțel aveau din loc în loc, la înălțimea unui om, niște ambrazuri înguste din care apăreau țevi de pistoale mitralieră.

Deodată megafonul răsună:

— Atențiune! Ordinul numărul unu. Ați sosit în Orașul Subteran ca să munciți. Va trăi numai acela care se va supune orbește. Pînă la deplina victorie a Germaniei în toată lumea, n-o să mai vedeți soarele. Singura cale spre soare este victoria armatei germane. Prin urmare e interesul vostru ca această victorie să fie cît mai apropiată. Sînteți obligați să uitați: în primul rînd trecutul vostru, în al doilea rînd originea voastră, în al treilea rînd naționalitatea voastră și în al patrulea rînd numele vostru. Sînteți obligați să munciți și numai să munciți. Munca vă va ține în viață. Căutați să nu vă îmbolnăviți, bolnavii n-au ce căuta aici... Fiecare este obligat să poarte de gît întotdeauna numărul pe care îl va primi. Cine va fi găsit fără număr va fi împușcat pe loc...

În podea se deschise o trapă dreptunghiulară, din care se ridică o lungă masă metalică. Pe această masă erau înșirate străchini cu o zeamă lungă și bucăți de piine alături. Sub fiecare bucată de piine se găsea o placă cu număr atînată de o sfoară. Puțin după aceea, din pereți apăruură și niște paturi de fier. Prizonierii se așezară șovăitori: era prima lor masă în Orașul Subteran.

— Atîrnați numerele de gît, în așa fel ca să se vadă și apropiați-vă pe rînd de fereastră! porunci crainicul nevăzut în momentul cînd prizonierii terminară mîncarea.

O ferestruică pătrată se deschise în perete. Probabil că prizonierii erau fotografiați cu numerele pe gît, ca niște ciini. Harry Gould nimerise numărul 3.157, iar Raș — 4.369.

Harry, care încă din Germania căpătase o deosebită stimă pentru ofițerul sovietic, căuta să se țină cît mai aproape de el, să-l ia de exemplu și să-i ceară sfatul în toate.

Regimul crunt, insultele și batjocura, pe care le primeau de la supraveghetorul nevăzut, îi făcu pe mulți — în primele zile — să se gîndească la sinucidere. Și pe Harry îl păscu același gînd. Doar este om, nu o mașină sau un obiect! De acum n-o să mai muncească pentru tasciști, și n-au decît să-l impuște!...

Ofițerul rus, comunist, își puse calm numărul la gît și se lăsă fotografiat. Lui Harry chiar i se păru că Raș a zîmbit ușor în acel moment. Nu se poate ca un ofițer rus să se supună orbește. Inseamnă că știe el ceva, că are ceva de gînd...

— Mai tîrziu, cînd am izbutit să schimbăm în șoaptă cîteva cuvinte, Raș mi-a explicat:

— Nu, nu este îngăduit să murim. Moartea ar fi o dezertare. Pînă nu nimicim acest Oraș Subteran sau cel puțin pînă nu-i aflăm tainele, trebuie să ne ținem tare pe poziție.

Harry a înțeles.

...Lev Leonidovici ședea tăcut pe canapeaua vagonului

și, cu privirea ațintită în gol, asculta povestea misteriosului Oraș Subteran. Nadea se uita când la soțul ei, când la Harry, și după chipul ei expresiv se putea vedea cât de adânc o tulbură povestirea negrului.

Harry Gould se oprea mereu să caute vreun cuvânt care-l lipsea. Nimeni nu-i deranja. Compartimentul era încuiat, trenul gona în noapte, iar ciocănitul ritmic al roților, le mângia auzul ca o melodie.

Pentru a treia oară, Harry Gould își umplu pipa, trase fumul în piept și continua :

— Raș nu-i ca toți ceilalți. Oh, nu! El nu și-a pierdut cumpătul. Credeam toți că nu mai există nici o salvare, el însă o întrezărea și o aștepta. Avea ochi pătrunzători, vedea totul, înțelegea totul. Numai că nimeni nu știa acest lucru. Numai eu, care dormeam alături de el, știam totul. Toți dormeau cu capul pe fier — e groaznic! Noi doi însă dormeam bine: jumătate din noapte dormeam eu cu capul pe umărul lui, cealaltă jumătate dormea el pe umărul meu.

În fiecare dimineață, aceeași glas ne scula prin radio : „Ieșiți la lucru!”. Dar nu-ți venea să te duci. Toată lumea era somnoroasă, bolnavă, nimeni nu se odihnea îndeajuns. Aturitul de glas îți porunceă cu neîndurare, automatele te pîndeau din ambrazuri — trebuia să mergi... Toți murdari, nebarbierii, ca niște animale : de spălat — n-aveam cu ce, de bărbierit — nu ne dădeau voie. O dată pe săptămînă, toate hainele le puneam pe masă. Masa cobora, și noi așteptam. Acolo jos zdrențele noastre erau băgate la etuvă și ni le trimiteau pe aceeași cale înapoi. Mai primeam și un fel de lichid cu miros urît, iar glasul supraveghetorului nevăzut ne porunceă să ne frecăm cu el. Se temeau oîinii să nu izbucnească vreo epidemie !... Vicleană născocire : peste tot ne pîndeau paznici, dar noi nu vedeam pe nimeni. Nimeni nu te conducea, nimeni nu-ți arăta drumul, dar de mers, mergeai acolo unde voiau hitleristiții : unde trebuia să mergi, drumul ți-era deschis, pe unde ți-era interzis să treci, dădeai peste panouri blindate, din dosul cărora te pîndeau mitraliere. În mină la fel, lucram fără nici o pază, iar dacă cineva scotea vreun cuvînt, imediat auzeam la megafon : „Numărul cutare, lasă vorba. Primul avertisment”. Asta era foarte grav ; la al treilea avertisment, glasul spunea : „Numărul cutare rămîne aici”. Omul rămînea în mină și nu-l mai vedeam și nimeni nu știa unde dispărea...

Raș era mecanicul minei : cînd se strica vreo mașină, el trebuia s-o repare. Repara de minune orice, dar nu știu cum se făcea că din ce repara tot mai multe erau de reparat. De la el învățam tot mai mulți, cum trebuie să te prefaci că muncești din răsputeri. Lucram la rocă, cu perforatoarele. Nu stăteam o clipă, dar treaba mergea ca melcul. Seara ne întorceam în încăperea noastră. De la o vreme însă, cînd veneam dimineața în mină, găseam toată roca dinamitată, iar vago-netele așteptau doar să fie încărcate. Nu știam cine dinamita roca.

Lumina electrică ardea tot timpul și era atît de puternică, încît te dureau ochii. Nu știai dacă era zi sau noapte. Nimeni nu-și dădea seama de cînd eram acolo, sub pămînt. Intr-o

zi, după ce ne-am culcat, Raș mi-a șoptit: „Mîine e 1 aprilie, începe primăvara... Sîntem de trei sule șaptesprezece zile în Orașul Subteran”. „De unde știi?” — îl întreb. Raș îmi răspunde: „De cîte ori mergem la odihnă, trag o liniuță pe placa de la gît. Așa știu de cîte zile sîntem aici”. Vî se pare că nimic nu putea să fie mai simplu. Acolo însă toți își pierduseră capul în așa hal, încît nimănui nu-i trecuse prin gînd să țînă socoteala zilelor. Numai rusul nu și-a pierdut cumpătul. Din zi în zi, situația se înrăutățea. Mureau bieții oameni pe capete. Mulți au înnebunit. Într-o dimineață, la deșteptare, un englez a început să strige ceva de neînțeles și să se bată cu capul de pereți. Noi am plecat cu toții la lucru, iar glasul de la megafon a dat ordin ca omul să rămînă. Nu l-am mai văzut... Nici n-aș fi rezistat dacă nu-l aveam alături pe Raș! El m-a salvat pe mine, i-a salvat și pe alții ca mine. „Țin-te tare și fii gata! — era vorba lui. Pregătește-te!” Iar mai tîrziu ne-a spus și cum să ne pregătim...

Uneori, o dată cu cîna, primeam în căni o bătură cu miros foarte neplăcut... Glasul porunceea: „Beți!”. Acesta era tratamentul lor medical. Mulți dintre ei noștri erau bolnavi: începuseră să li se clatine dinții și să-i doară gingiile. Curînd mulți au rămas fără dinți. Oamenii abia puteau să se miște. Cine nu mai putea să meargă la lucru și rămînea în cameră dispărea fără urme. Într-o zi, Raș mi-a șoptit: „Harry, noi ne găsim în Arctica, pe o insulă mare. Iar băutura care ni se dă este o infuzie de rășinoase contra scorbutului”.

— Arctica este atît de mare! îl întrerupse emoționat Lev. Pe ce insulă? De unde venea „Mafusail”?

— Noi l-am întîlnit la vest de Insula Mare, spuse Ribnikov. Ocoalea ghețurile îngrămădite lingă această insulă. Și l-am mai întîlnit și altă dată, ceva mai la nord. S-ar putea să existe pe acolo o insulă necunoscută...

— Și eu cred tot așa, reluă Harry. Cînd eram pe „Mafusail” auzeam cum vasul lovește sloiurile de gheață. Și Raș bănuia că ne aflam undeva la nord-vest de Insula Mare. A vorbit chiar despre asta cu Eric Paulsen. Paulsen era un savant norvegian care a venit o dată cu noi în Orașul Subteran... E un om mărunt, slab și sfrijit. Credeam că o să se prăpădească. Dar era curajos și s-a ținut bine, pînă ce, într-o zi, l-au luit de lingă noi. Credeam că i-au făcut de petrecanie, pentru că vorbea tare, și o dată, cînd glasul de la megafon l-a prevenit, nu i-a fost frică și a început să ridă.

Raș s-a gîndit mult cum să poată vorbi cu oamenii fără să-l audă paznicii. Și a găsit: am început să vorbim după un cod special. Ne-a învățat să vorbim cu ochii: închizi ba un ochi, ba altul. Punct-liniuță... Incepea masa, toată lumea în jurul mesei. Rusul minca din zeama aceea lungă, ochii lui însă — cînd unul, cînd celălalt — se închideau, și cine trebuia să înțeleagă, înțelegea: liniuță, punct, trei puncte... Ne și organizasem un cerc al nostru: căpitanul francez Morot, englezul Bland, polonezul Iankovski. Știa Raș să-i unească pe oameni pentru cauza comună!

Prima problemă a lui Raș era să ajungă să-i cunoască bine pe oameni. Treaba asta însă se dovedi tare grea. Erau

toți speriați, să te apropii de ei și să le vorbești nu era chip, de codul nostru nu știau nimic... Raș însă era un om cu multă răbdare... foarte perseverent. Încetul cu încetul, îi învăță pe toți codul nostru și izbuti să le câștige încrederea. După un an, încăperea noastră era ca o companie. Paznicii nu bănuiau nimic. Dar și noi aveam grijă să nu ne dăm de gol. Eram tăcuți și liniștiți ca întotdeauna. Ehe, asta era mare lucru! Fără asta oamenii ar fi innebunit, s-ar fi îndobitocit...

Pregăteam și arme... O piatră ascuțită ori cu o machie ca de topor, o cheie de piulițe stricată, acestea ne erau armele. Le adunam și le ascundeam în mină, în locuri retrase. În dormitor n-aveam unde le ascunde — numai fier peste tot, nici o crăpătură, iar paturile și masa apăreau și dispăreau automat, la anumite ore.

Astfel am început noi să pregătim războiul din Orașul Subteran. Raș spunea: „Dacă vreunul dintre noi izbutește să fugă, să meargă și să anunțe omenirea întreagă despre Orașul Subteran”. Oh, nu vă închipuiți câte îi datorez lui Raș! Luminată minte! El m-a îndemnat să fug de acolo. Spunea: „Dacă izbutești să fugi, caută să ajungi cât mai repede în U.R.S.S. și povestește acolo totul.” Ce noroc că am zărit pavilionul roșu de pe „Dniepr”!

HARRY GOULD EVADEAZĂ DIN ORAȘUL SUBTERAN

Intr-o zi, mersul uniform al vieții din Orașul Subteran s-a tulburat brusc. Întil a fost redusă simțitor rația zilnică de mâncare. Lumina electrică era mai palidă. Apoi într-o dimineață nu s-a mai deschis ușa dormitorului de oțel, prin care prizonerii se duceau zilnic la lucru. Și mai multe zile după aceea la fel. Chiar și oamenii chinuiți de munca istovitoare începuseră să fie neliniștiți: „De ce oare nu ne mai trimit la lucru?”

Apoi, într-o bună zi, becurile electrice care nu încetaseră să ardă timp de ani de zile se stinseră brusc. Părea că a venit sfârșitul lumii. Încăperea de oțel se cufundă într-o beză de nepătruns.

...O voce tremurătoare se auzi la megafon:

— Voi, cei fără nume, păstrați-vă...

În acel moment se auzi o explozie asurzitoare, altfel decât exploziile cu care se spărgea roca. Deținuții căzură jos, pe podea. Încăperea de oțel hăuli ca o uriașă cameră de rezonanță. Oamenii își astupau urechile... Deodată se auzi susurul unei ape, undeva foarte aproape. Raș începu să pipăie peretele de oțel, și, găsind o ambrazură, strigă fără să se teamă de gloanțe:

— Deschideți! Ne inundă!

Dar nu răspunse nimeni. Paznicii dispăruseră.

Atunci prizonerii se năpustiră spre ușă. Alergau, se îmbrîncoau, strivindu-se unii pe alții. Dar oțelul neted nu cedă, iar apa creștea mereu. Ajunse curînd pînă la paturi...

Rusul, ducîndu-și mîinile la gură, strigă din răspuțeri:

— Toată lumea sus pe paturi! Urcăți mai mulți aici, îngă mine!

Mulțimea îi ascultă. Trei sute de oameni prin întineric se urcară în picioare pe paturi. Nemaîfiind greutatea, unul din paturi se frînse. Smulgînd o bară din el și mînuind-o ca pe un berbec, izbiră puternic în ușă. Dar după primele lovituri care răsunară în întreaga subterană ca un vuiet de alarmă, se aprinse din nou lumina, și megafonul anunță:

— Prizonieri, păstrați-vă calmul...

Vocea era necunoscută, nu semăna deloc cu cea din trecut.

— Avînd imputerniciri depline, preiau conducerea Orașului Subteran. Eu răspund pentru ordine și disciplină, precum și pentru nivelul producției. Cine va munci cu conștiințiozitate poate spera la recăpătarea numelui său, a demnității sale umane, iar cu timpul și a libertății. Cine va îndrăzni să se opună va fi trimis înaintea curții marțiale, care îi va pedepsi pe vinovați după toate rigorile legilor din timp de război, mergînd pînă la împușcare.

Crainicul amuși și prizonierii văzură din nou în ambraturi țevile pistoalelor automate. În dosul pereților de oțel se auzi pecnetul închizătoarelor.

În acest timp, apa se retrase încetul cu încetul, absorbită de pompele care începuseră să funcționeze.

Glasul din megafon răcni:

— Să treacă fiecare la locul lui!

Dar prizonierii nu mai puteau sta liniștiți.

— Libertate sau moarte!

Ei începură din nou să lovească în ușă cu bucată de fier ruptă din pat.

Pistoalele tăceau și acest fapt le dădea prizonierilor și mai mult curaj.

Deodată paturile începură să se retragă, intrînd în pereți, și masa se trase în fund. Cînd se ridică iarăși, pe ea stătea în picioare un om cu părul roșu și cu o mutră trufașă. Incrucîșîndu-și brațele pe piept, cu un zîmbet batjocoritor pe buze, el îi examină pe deșinuși care-l înconjurau. Mulți se năpus-tiră spre masă, să-l ia pe neobrăzat în pumni, dar roșcovanul ridică liniștit mîna și spuse:

— Fiți cuminiți, băteți! Dacă mă omoriți, nu mai ieșiți niciodată de aici.

Vorbea englezește însă cu un pronunțat accent nemțesc.

— Vrem libertate! strigară mai mulți din toate părțile. Vom distruge această închisoare. Libertate!

Roșcovanul se arătă cu degetul și izbucni în rîs.

— Păi ce sînt eu dacă nu un vestitor al libertății? Permi-teți-mi, băteți, să mă prezint: Johnny Norocosul, cetățean cu drepturi depline al unei mari țări ultrademocrate. Am primit însărcinarea să iau cunoștință de felul vostru de trai și să pregătesc totul pentru eliberarea voastră. În ziua cînd se va încheia pacea, veți pleca toți spre casele voastre... Începem chiar azi recensămîntul. Veți căpăta niște chestionare. Le completați, ca să știm numele și domiciliul fiecăruia... și drum bun! Pînă la încheierea păcii, însă, va trebui să munciți puțin... Ca să vă treacă timpul.

Cuvintele acestui pehlivan produsera o impresie ulu-
toare. Unii, in simplitatea lor, nu mai puteau de bucurie :
„Ura, libertate!“; alții, revoltați, cu ochii sclipind de minie, se
apropiara de noul temnicer :

— Cât timp o să ne mai chinuim aici? Cerem libertate!
Nu mai răminem nici o zi!..

Surusul de pe fața roșcovanului se lăți și mai mult. El
dădu cu nepăsare din umeri și le zvirlu cu dispreț în obraz :

— Și ce credeți că mă speriați?... Cu cât strigați mai
mult cu atât mai tirziu veți fi liberi!..

Poate că nu mai ieșea viu de acolo dacă în acel mo-
ment n-ar fi început să cadă din toate ambrazurile colii de
hîrtie strinse sul — desigur chestionarele. Prizonierii se năpuș-
tiră să le prindă și roșcovanul trecu liniștit prin mulțime; ușa
se deschise larg în fața lui. Cite cineva mai putu să zărească
în coridor mai mulți paznici înarmați.

Profitind de învălmășeala care se produsese în cameră,
rusul avu timp să schimbe cîteva fraze cu Harry, Blaind și
Morot.

— Trebuie să ne menținem pe poziție, zise el. Orice s-ar
întimpla, noi trebuie să luptăm și să obținem libertatea!

În acel moment, prin megafon, fură chemați mai mulți pri-
zonieri. Printre cei strigați se afla și Harry.

Se deschise ușa. Harry n-avu timp să-și ia măcar din
privire rămas bun de la Raș, și ușa se închise imediat la loc.
Un ascensor îi ridică pe cei zece deținuți în orizontul de sus
și ei porniră în sens invers pe același drum pe care acum
cîteva ani au fost aduși aici, în închisoarea lor de oțel. Ascen-
sorul îi urcă la suprafața golului.

Iată țărnul abrupt și stincos. Ghețarii străluceau... în
soare. Harry vedea iarăși lumina zilei, soarele! Îi dureau ochii,
dar el începu să plîngă de bucurie.

În golf se afla un mare vas transatlantic. Urați în bărci,
deținuții ajunseră la vapor și acolo li se porunci să urce pe
covertă. Trebuiau să încarce în cald niște lăzi mari și grele.
Cîteva paznici înarmați îi supravegheau.

Cînd șeful paznicilor ordonă încetarea lucrului și prizo-
nieri îi fură îmbrînțiți spre scară, Harry se prefăcu că s-a
împiedicat și căzu în apă.

În timp ce-l căutau la babord, el înotă pe sub vapor,
se cățără pe scara din dreapta pînă pe covertă și se ascunse
în cea dintîi barcă de salvare. Sub pinza de cort nu-l vedea
nimeni și era relativ cald.

Dacă n-ar fi fost întîlnirea cu „Dniepr“, probabil că ar
fi murit de foame. El însă prefera moartea decît să se întorcă
în ocnă subterană!..

— Și uite-așa am izbutit să fug, spuse el umplindu-și
din nou pipa. Iar după cîteva momente de tăcere, continuă
deodată foarte hotărît : Nu mă mai întorc în Monka!.. Spuneți-mi,
țara voastră m-ar primi care?

ACȚIUNEA IA O ÎNTORSĂTURĂ NEAȘTEPTĂTĂ

Tot drumul, Lev se gîndi la misteriosul Oraș Subteran. Cum de au reușit hitleriștii să ocupe o insulă în Arctica? Și unde o fi această insulă? Poate că e vreo insuliță pierdută în largul Oceanului Nordic și necunoscută de nimeni. Dacă obține îngăduința să încerce „Svietoliotul” în Arctica, o să caute această insulă. Poate i se ivește prilejul să-i ajute pe cei închiși în subterane... Dar un lucru e tare ciudat: un vas sub pavilionul Moniei — o țară care se intitulează democratică — vizitează această insulă, transportă de acolo ceva, iar omenirea nu știe nimic despre acest oraș subteran, despre atîția foști soldați ai armatelor care au înfrînt Germania hitleristă și care suferă acolo de ani de zile. Cum s-ar putea explica asta? Acolo se ascunde o taină criminală.

În timpul încercării „Svietoliotului” va cerceta cu cea mai mare atenție, această parte a Oceanului Nordic.

...La Moscova îl așteptau pe Lev sute de treburi. Echiparea definitivă a „Svietoliotului” îi cerea mult timp. După primele încercări, a trebuit să facă unele perfecționări și să pună la punct cîteva aparate...

Spre mijlocul lunii iulie, partea tehnică a expediției era asigurată. Cu atît mai neplăcute erau întîrzierile de ordin organizatoric. Trecuseră zece zile de la întoarcerea lui Solnjev din Murmansk și problema trimiterii „Svietoliotului” în Arctica încă nu era rezolvată. Toți se arătau dispuși să-i dea tot concursul tînărului savant, nimeni însă nu-i înțelegea graba.

Într-o seară, în biroul lui răsună telefonul. Ribnikov ridică receptorul:

— Alo! Da... Pe cine? A...aa... Cine întrebă?

Deodată mîna care ținea receptorul tresări.

— Secretariatul? Înțeleg...

Cu un gest îl chemă pe Solnjev.

— Sînt la telefon, spuse Solnjev. Vă ascult... Am înțeles...

Mîine dimineață voi discuta... Da, eu cred că acum mă vor înțelege... Mulțumesc, mulțumesc tovarășe... Vă sînt foarte recunoscător...

Lev puse receptorul la loc și dintr-o singură săritură ajunse lângă Nadea, o ridică și o învîrti în jurul lui:

— Ura! Zburăm! Totul e în ordine! Ura!

A doua zi dimineața, la direcția generală — unde de atîta vreme nu se putea lua o hotărîre în problema zborului — Solnjev fu primit cu brațele deschise. Directorul general îl pofti în fotoliu și se așeză în fața lui.

— Cererea dumatilă a fost rezolvată favorabil. Chiar dacă s-au ivit unele întîrzieri, te rugăm să nu ne-o iei în nume de rău: „Svietoliotul” este ceva nou, iar noi dorim să avem siguranța deplină în succesul său. Am studiat amănunțit toate posibilitățile mașinii dumatilă și sîntem mulțumiți... Puteți acționa... Profesorul Nikita Galaktionovici Irinin vă va însoți ca reprezentant al Consiliului tehnic superior. Cred că n-aveți nimic de obiectat? Iar în ce privește echipajul expediției... am unele propuneri care, după părerea mea, nu vor provoca obiecții din partea dumatilă. Prim-ajutor și asistent al dumatilă

o propun pe Nadejda Alekseevna Solnțeva... Ești de acord?
— Da, ea va fi al doilea conducător și va îndeplini și funcția de meteorolog.

— Apoi Harry Gould, pentru care ai intervenit atîta. Apropo, a căpătat cetățenia sovietică... Știi? Așa... Ustin Petrovici Ribnikov, ofițer de marină, care cunoaște bine Arctica. Cred că n-am greșit? După cum vezi, nu există divergențe...

Deodată cineva bătu în ușă. Intră un tânăr cu față inteligentă și puțin obosită. Era secretarul ministrului.

— După dumneata am venit, i se adresă tânărul. Vă așteaptă tovarășul ministru...

Un minut mai târziu, Solnțev fu introdus în cabinet. Ministrul îl măsură pe Lev cu privirea peste ochelari și-l invită să ia loc.

— Regret că n-am putut să mă ocup pînă acum de problema dumitale, spuse el. Am fost plecat. Și acum, citeva cuvinte în loc de instrucțiuni. Îi întinse lui Lev port-figaretul. Ține minte! Dumneata ești șeful unei expediții științifice — sublinie el ultimul cuvînt — care are ca scop încercarea „Svietoliotului” în condiții arctice. Încercările le poți face în amîndouă sec-toarele Arcticei. Am căpătat autorizația guvernului respectiv. Nu uita însă nici un moment că în sectorul vecin este instalată o mare bază navală a Moniei. De aceea orice mișcare a voastră va constitui obiectul unei supravegheri scrupuloase și mai curînd ostile. Evitați provocările! Nu dați prilej defăimătorilor să-și verse veninul. Dacă ei au nevoie de un tânăr pentru a face din el armăsar, nu li-l dați! Și dacă în drumul vostru veți întîlni într-adevăr insula despre care povestește Harry Gould, nu uitați că reprezentanții Uniunii Sovietice nu se amestecă în treburile interne ale altor puteri, oricît de neînsemnate ar fi aceste treburi. E clar? Ministrul zîmbi. Vă îngădui însă să aterizați pe această insulă dacă, într-adevăr, nu este trecută pe hartă. Și pentru acest lucru există aprobarea guvernului țării vecine. Ei ne-au rugat chiar să le dăm informații cit mai ample despre toate insulele pe care le veți descoperi în sectorul lor... Și-acuma, drum bun!

S.O.S. | S.O.S. | S.O.S. |

Soarele nu părasește cerul. Acest ținut rece și sălbatic a fost prefăcut într-o țară de basm, plină de lumină și de culori. Pe cer plutesc nori sîngerii de forme fantastice, ca niște corăbii cuprinse de flăcări, iar jos strălucesc turnurile unor castele și palate ciudate.

Așa e vara în Arctica.

Stoluri mari de păsări trec pe deasupra. În locurile unde apă nu-i înghețată zbenguie turme de foci. Ele fornăie, scui-pă și se afundă din nou în apă, iar de sub o stîncă de gheață o ursocică bătrînă s-a ridicat, s-a scuturat, și-a lins ursulețul și a pornit spre un ochi de apă din apropiere. În urma ei aleargă cu pași mărunți ursulețul. S-aude cum pleoscăie și cum smiorcăie focile. Ursocica se tirăște pe burtă, împingînd în fața ei un bloc de gheață, ca să-și ascundă triun-

ghiul negru — cei doi ochi și nasul lucios. Deodată ursoaica lasă blocul de gheață, se ridică în două labe, își pune labele din față streșină la ochi și mirată se uită: o morsă atât de uriașă n-a mai văzut niciodată! Gigantul își croiește drum prin gheață, se la o parte sloiurile și ursoaica simte cum se cutremură gheața sub picioarele ei. O cuprinde teama. Nu se mai gîndește la vînătoare, se dă îndărăt spre ursuleț, îl gonește spre stîncile de gheață și de acolo, lingîndu-se buimăcită și tremurînd toată, urmărește mișcările monstrului.

De pe coverta lui „Dniepr”, Pavel Ignatievici Protenko zări cel dinții ursoaica cu ursulețul. Cînd arunca peste bord niște resturi de supă rămasă de ieri, observă că un bloc de gheață s-a ridicat parcă în picioare. Bucătarul înțelese că în fața lui se află un urs și alergă la Valea Stah.

— Tovarășă supercargă! Rugați-l pe ofițerul de cart să oprească vaporul! E o tonă de carne care se plimbă, și încă ce carne!

În jurul Valiei se și adunară, nerăbdători, mai mulți marinari tineri înarmați cu arme și puști de vînătoare. Toți o rugau pe Valea să meargă și să-i raporteze comandantului apariția ursoaicei și să-i ceară îngăduința să poamească în urmărire ei.

Ofițerul de cart, secundul Vasea Bogatîriov, observînd de sus, de pe puntea de comandă, dezordinea de pe covertă, strigă:

— El ce-i acolo pe punte? Vreun miting fulger?

— Un urs! Un urs! strigară mai mulți.

Bogatîriov se uită prin binoclu și văzu botul ursului, care se uita de după stîncă de gheață.

— Bine... Dar în douăzeci de minute să fiți înapoi. Ne-am înțeles? Să știți că n. așteptăm pe nimeni!

El răsuci manivela la „stop” și „Dniepr” inleamni printre ghețuri. La pupă, unde apa mai spumega, se cufundau și se ciocneau sloiurile de gheață abia sparte.

Înainte de a fi coborîtă scara, vînătorii nerăbdători se lăsară în jos pe parame și într-o clipă ajunseră pe gheață.

Un grup de oameni înfierbîtați pomiră pe urmele ursoaicei. Ea vedea pentru înfrînta oară vietăți cu două picioare și nu le cunoștea obiceiurile, simțea însă că întâlnirea cu ei nu-i poate aduce nimic bun. Mînîndu-și puțul din urmă, ea o luă la fugă. Întinsul ghețurilor răsună de un pocnet asurzitor.

Niciodată ursoaica n-a mai auzit sloiuri ciocnindu-se cu atîta zgomot. Dar cînd simți într-o parte o durere fulgerătoare, înțelese că nu sloiurile se ciocnesc, ci se petrece ceva îngrozitor care-i amenință viața. De data asta o teamă înconștientă învinse instinctul ei de mamă. Ursulețul părăsit începu să alerge neputincios de colo-colo, dar mama lui nu mai era de găsit. Ea dispăruse între blocurile de gheață...

Speriat, miștelul închise ochii și simți deodată că o ființă cu un miros necunoscut îl strînge în brațe și-l mîngîie cu dragoste. Glasul acestei ființe era duios ca sunetul picăturilor de apă ce cad în mare.

— Ursulache, drăguțul meu! spunea Valea. Ce scump ești...

Tremurînd de atîtea emoții prin care trecuse, puțul de urs băgă botșorul sub pufoaica Valiei și se liniși.

Vinătorii însă nu încetară urmărirea ursoaicei. Glocanțele zburau vijliind printre blocurile de gheață.

Dar iată că deodată răsună prelung sirena puternică a lui „Dniepr”, chemînd vinătorii pe bord. Cu părere de rău, oamenii priviră o clipă în urma animalului dispărut și se îndreptară grăbiți spre vas. Înainte de a se fi apucat ei de sculele * scării și de paramele coborîte, „Dniepr” a și început să spargă gheața la proră.

Valea abia urcă scara cu ursulețul în brațe, și de pe puntea de comandă auzi un glas poruncitor:

— Tovarășă Stahl!

Tinăra fată lăsă ursulețul pe covetă și urcă grăbită spre puntea de comandă.

— Tovarășă supercargă, îi spuse Vasea Bogatîriov, adinec ori am primit un „S.O.S.”. Dinspre nord, un cargobot ne cere ajutor... Verifică, te rog, dacă totul e pus la punct pentru alarmă, atît pe apă cît și pe gheață, dar fără multă agitație. Dăm ajutor și ne continuăm drumul...

Valea răspunse reglementar: „Am înțeles, să trăiți!” și se grăbi să execute ordinul. Uitase de ursuleț și nici atunci cînd îi simți lăbuța pe picior, nu-i dădu atenție. Numai cînd să coboare în cală, văzu pe trepte o minge albă care i se rostogolea înainte.

— Vai, sărăcuțul...! Valea luă ursulețul în brațe și, încuindul în cabina ei, alergă să pregătească echipajul de bord.

„SVIETOLIOT” SE ÎNDREAPTĂ SPRE ARCTICA

Cele zece zile de așteptare nu trecură în zadar. „Svietoliot” era perfect pregătit pentru expediție. În ultimele zile, se mai instalară pe el două aparate noi: un radiocochi — un aparat care îngăduie să se vadă la o distanță mare chiar noaptea sau pe timp de ceață și un nou tip de aparat ultrasonor.

Seara tirziu, un automobil gonea pe șoseaua Leningradului. Trecu prin cîteva localități de vilegiatură și coti spre pădure. Rădăcinile noduroase ale brazilor întredăiau drumul și șoferul fu nevoit să-și micșoreze viteza. După un sfert de ceas, automobilul coti. În lumina farurilor se ivi un drum, închis în față de un zid înalt de cărămidă. Cîneva privi dinăuntru pe o mică terestrucă și imediat se deschiseră larg porțile.

Harry se uita nedumerit în jurul lui. În mijlocul unei curți pătrate, luminată de reflectoare puternice, se înălța o clădire obișnuită, fără etaj, iar în spatele ei se zărea o construcție rotundă, înaltă. Nimic care să amintească un aerodrom — nici pista de decolare, nici protectoare, nici semafoare.

Prin porțile largi ale clădirii rotunde doi oameni scoțeau o mașină ciudată, în formă de pară. Capătul rotund era îndreptat în sus. Mașina se sprijinea pe trei picioare lungi, înfășurate în spiralele unor amortizoare.

* Saulă — frînghie subțire; aici saulele servesc drept balustradă la scara vasului.

Din clădirea fără etaj ieși un om în salopetă care îl salută pe Solnșev, iar când îi fură prezența Harry și Ribnikov, se recomandă și el:

— Fiodorov.

— Primul meu ajutor, spuse Solnșev și dădu comanda: În poziție orizontală!

Fiodorov intră în cabină și balonul transparent al mașinii luă poziția orizontală. Solnșev își urmă ajutorul. Deodată, „Svietoliot”, ca o pasăre ce-și ia zborul, bătu din niște aripi de a căror existență pînă atunci nici Harry și nici Ribnikov nu bănuiseră măcar. Aripile începură apoi să se rotească în jurul unui ax longitudinal. Palele mici, subțiri și, pe cît se pare extrem de solide ale aripiilor ba își schimbau unghiul de înclinare, ba ieșeau de tot în afară, ba se îndreptau înapoi ca o săgeată. Apoi aripile se întoarseră costiș înspre pămînt și, retrăgîndu-se, dispăruă în fuzelaj. Deodată mașina își reluă poziția verticală. Harry nu înțelegea cum pot Solnșev și Fiodorov să-și păstreze echilibrul înăuntrul cabinei. Mai mare îi fu mirarea însă cînd deasupra mașinii se deschiseră patru aripi dispuse ca o elice. Se auzi un zumzet. Elicea începu să se învîrtească mai repede, tot mai repede, pînă nu se mai văzu. Apropiîndu-se imprudent de aparat, Harry simți că-l împins spre pămînt. Mai făcu încă vreo cîțiva pași și abia se ținu să nu fie răsturnat. Cu greu se dădu înapoi, iar șapca luată de suflu se rostogoli pe jos, apoi zbură în aer și dispăru peste gard, în pădure...

Deodată mașina se lăsă în jos, trăgîndu-și înăuntru picioarele-i lungi, și scoase în afară niște schiuri late. Apoi apărură din nou picioarele, iar schiurile se traseră în faturile lor. „Svietoliot” se îndreptă din nou și lui Harry i se păru că picioarele aparatului sînt acum și mai lungi.

— Asta n-am mai pomenit! se minună Ribnikov. Merge pe picioare și pe schiuri...

— Și prin aer și sub apă, adăugă Nadea zîmbind.

Harry întrebă:

— Dar cum se țin oamenii în cabină cînd mașina se întoarce pe toate părțile?

— Cabina este rotundă și mobilă, îi răspunse Nadea. Se mișcă liber pe șarniere înăuntrul corpului, așa că orice poziție ar lua aparatul, centrul de greutate se află întotdeauna sub picioare.

— Prea-i complicat, dădu din cap Ribnikov.

— Dimpotrivă, replică Nadea. Toate piesele, toate aparatele și mecanismele sînt de o construcție foarte simplă.

— Vorba vine simplu! mormăi Ribnikov. Te rog să mă crezi că aș prefera să zbor pe un avion obișnuit. „Svietoliotul” ăsta... Hm!... Să nu avem vreo aterizare forțată pe scălfînla pămîntului. Ce viteză aveți?

— Orice viteză de la zero pînă la patru mii de kilometri pe oră... La nevoie „Svietoliotul” poate rămîne nemișcat în aer, pe apă și sub apă... Ridicîndu-ne însă în stratosferă...

Dar pe pămînt n-ar putea sta locului, cuminte? întrebă Ribnikov, fără să-și dea seama că gluma lui ar putea s-o supere pe Nadea. Cam prea zburdă ca un mînz de rasă...

Ignită parcă de gluma marinarului, mașina tresări deodată și începu să urcă încet, pe verticală. Zbîrnîitul motorului aproape că nu se auzea.

— Ia te uită! flueră Ribnikov. E nărăvașă mașina noastră...

„Svietoliot”-ul cobori lin, exact pe același loc de unde pornise.

Solnțev ieși din cabină.

— Putem porni la drum, anunță el. Totul funcționează bine, bagajele sînt la locul lor... numai Irinin n-a venit încă... Dar ia-l și pe el!

Cu pași mari, profesorul Irinin se apropia. Solnțev porni în întîmpinarea lui.

— Dă-mi voie să-ți strîng mîna, Lev Leonidovici, în ziua... adică, pardon, în noaptea zborului istoric spre Arctica, îl salută zîmbind Irinin. Pe o mașină ca asta n-a zburat încă nimeni pe acolo.

— Vă mulțumesc, Nikita Galaktionovici. Sînt fericit că ne veți fi tovarăș de drum. Solnțev strînse cu putere mîna profesorului și, uitîndu-se la ceas, îi invită pe toți înăuntru. E timpul, tovarăși! Poftiți vă rog!

Unul după altul urcară scara spre cabină. Înăuntru, de jur împrejur, erau montate în perete, fotolii comode de aluminiu, îmbrăcate în piele, cu sprijinitoare pentru picioare. Pe ambele părți ale ușii care ducea în cabina de comandă se găseau două măsute ușoare.

— Ustin Petrovici, anunță Solnțev, sînteți în primul schimb la aparatul de radio...

Zicînd acestea, el trase din peretele ce despărțea cabina mare de cabina de comandă o platformă pliabilă pe care era montat un mic post de radio emisie-recepție.

— Aici, la acest vernier se racordează radioochiul. Ecranul, ia-l pe perete... Examinează te rog cu atenție schema și regulile de manipulare... Și-acum, tovarăși, la drum!

Inginerul Fiodorov făcu semn cu mîna și cei doi lucrători se îndepărtară în grabă de mașină. „Svietoliot” luă poziția verticală, elicea începu să se învîrtească... Mașina sălta în sus, rămase o clipă suspendată în aer, apoi începu să se înalte.

De pe pămînt, privind-o, aveau impresia că una dintre stele, alungindu-se deodată, a pornit cu o viteză nebună spre nord-vest.

PIRAȚII SECOLULUI AL DOUĂZECILEA

Johnny Norocosul era foarte bine dispus. Mîncase „pe cînstă”, iar „șartreza” scînteietoare pe care pezevenchiul de Clark i-o băgase pe gît la San-Derm, contrar așteptărilor, se dovedise excelentă. Avea un butoiăș plin cu această băutură minunată și trebuia neapărat să-i dea curînd de fund, căci el avea un principiu: butoiășul început trebuie iute băut.

Johnny ridică receptorul, apăsă de două ori pe sonerie și întrebă:

— Alo Mick! Ai trimis „S.O.S.”-ul? Foarte bine!

Apoi îl chemă la telefon pe căpitan.

— Alo! Ei, căpitane, cum stai cu artileria? Nu ești

gata? Ce aștepti? De câte ori ți-am spus?... Minele trebuie așezate din timp... Cine știe ce se poate întâmpla?

Extrem de mulțumit de această convorbire, Johnny puse receptorul la loc. Telefonul însă începu din nou să zburie și Johnny trebui să pună iarăși mîna pe el.

— Ei, ce s-a mai întîmplat? întrebă el oarecum incudat. Dumeata ești, Mick? Also... Aăă... Adică foarte bine! S-a prins? Minunat!... Cum, cum zici că-l spune? Ah, „Dniepr”... Ne trimite o radiogramă: „Așteptați, venim în ajutorul vostru”... Bine. Cu toată viteza... Ha-ha-ha... Vin să ne dea o mîna de ajutor! Ei, ce zici, o să stringem cu plăcere această mîna întinsă... Apropo, Mick, nu-ți amintești ce fel de vas e „Dniepr”? Cite? Douăsprezece mii cinci sute de tone? Oho, serios vas. E același? Atunci înseamnă că așa i-a fost sortit! De data asta însă nu ne mai scapă...

Nu, nu degeaba îi zice lumea Johnny Norocosul! Trebuie să ai un noroc deosebit ca să poți nu numai să scapi de ștreang, dar dintr-o singură lovitură să rupi ștreangul și să și ajungi cineva! Ei, drăcia dracului! Dar de fapt cum a pornit totul? De la un fleac... Cine putea să se aștepte ca Charly Hustings să apară în Germania imediat după capitulare? Toți îi spuneau bătrînul marabu, și chiar că semăna cu această pasăre urîță. Are nas fin Hustings: imediat a simțit miros de friptură și a sosit în Europa în calitate de consilier consultant pentru orice probleme. Apoi anumite afaceri l-au adus în lagărul unde lincezea în așteptarea judecării Johann Blaufisch, fost comandant al unui lagăr de concentrare, înainte de război reprezentant al unei firme comerciale a Reichului hitlerist în Monia, iar astăzi criminal de război, prizonier al armatelor aliate.

S-au recunoscut imediat, dar numai din privire. Charly i-a făcut semn lui Johann să tacă. Johann a înțeles: bătrînul marabu avea intenții serioase, într-o împrejurare atît de complicată, însă era mai bine să nu afișeze legăturile ce le are cu un hitlerist. Mai tîrziu, Johann a fost chemat la un interogatoriu și deodată s-a trezit între patru ochi cu Charly. A fost o seară de amintiri plăcute. Charly nu nega că firma pe care o reprezentase Johann Blaufisch în Monia i-a prilejuit cîștiguri serioase — la drept vorbind atunci și-a pus el bazele îmbogățirii lui. Dar nici el n-a rămas dator. O serie de combinații financiare complicate, care pompaseră singe proaspăt în inima secătuită a industriei germane, au fost efectuate după sfatul direct al bătrînului marabu, care știuse să atragă capitaluri serioase. Se povestea că însuși Mengs-senior, unul din cei mai mari afaceriști din Monia, a investit destui bani în această afacere.

Dar vorba ceea: „morții cu morții și viii cu viii”. Ori, cite interese comune o fi avut Johann cu Charly în trecut, bătrînul marabu n-ar fi mișcat un deget ca să-l salveze dacă, legate de interesele vechi, nu s-ar fi ivit interese noi. Johann a ghicit ușor planurile bătrînului și a jucat cu risc o carte mare. E adevărat însă că nici n-avea altă leșire. I-a destăinuit lui Charly că în timpul războiului a transportat niște prizonieri pe o insulă necunoscută din Oceanul Înghețat de Nord. I-a

descris ce minunată e natura acolo, ce peisaje interesante pot fi văzute... și, mai ales, cât de darnice și pline de bogății sînt adîncurile pămîntului pe-acolo.

Hustings a reacționat la toate acestea abia la un al doilea „interogatoriu”.

— Povestea dumitale este foarte interesantă, i-a spus el, dar ce concluzii trebuie să trag eu din toate astea?

— Uraniu! răspunse scurt Johann

— Rezerve mari?

— Inepuizabile!

— Cui îi aparțin?

— Stăpînul a dat totul popii...

— Înțeleg „Al treilea Reich”?

— Absolut exact.

— Veșnica lui pomenire... Hustings oftă cu compătimire.

Ceva moștenitori?

— Moștenitor puteți fi dumneavoastră dacă eu îmi capăt libertatea, îi răspunse prompt Johann.

Taina Orașului Subteran, însă, Johann i-o destăinuî lui Charly, numai după ce se văzu liber și după ce oăpătă o promisiune fermă că va fi și el părtaş în această afacere.

La începutul războiului, pe o insulă pustie, necunoscută încă, din ordinul fîhrerului a fost instalată o bază secretă pentru flota submarină germană. Intrarea era submarină, atelierele și magaziele se aflau sub pămînt, în niște grote foarte mari. Deodată se descoperi acolo minereu de uraniu. Fîhrerul ordonă să se organizeze exploatarea acestui minereu. Dar ca nimeni să nu afle ceva despre această exploatare, se hotărî să nu se construiască nimic la suprafață. Legătura cu mina se făcea numai printr-o intrare submarină, o construcție extrem de ingenioasă, ascunsă complet sub apă.

Astfel a luat naștere Orașul Subteran. Acolo erau trimiși cei mai voinici și mai rezistenți prizonieri, și ordinul era categoric că nimănui nu îi e îngăduit să iasă viu din această închisoare subterană!

— După cum vedeți, stimabile patron, secretul a fost păstrat pînă în ziua de astăzi.

Și patronul, Charly Hustings, era primul negerman căruia i se destăinuisse această taină.

După zdrobirea „celui de-al treilea Reich”, administrația Orașului Subteran a rămas izolată de restul lumii. Nu mai exista stăpîn, rezervele probabil că nu mai puteau fi reînnoite și mii de prizonieri sălbăticiți reprezentau un pericol groznic. Iată de ce socotea Johann Blaufisch că pentru un reprezentant al puternicei Monii, cum este domnul Charly Hustings, nu-i mare lucru să pună mina pe bogățiile Orașului Subteran.

Charly l-a privit pe Johann bătînd ușor cu degetele în masă. Nu l-a întrerupt nici măcar o dată pe cel care-i povestea toate astea și nici nu l-a întrebat nimic. Johann părea calm, înima îi era însă cît un purice: dacă nu va trezi interesul bătrînului jefuitor, atunci libertatea și făgăduiala lui Hustings nu fac doi bani.

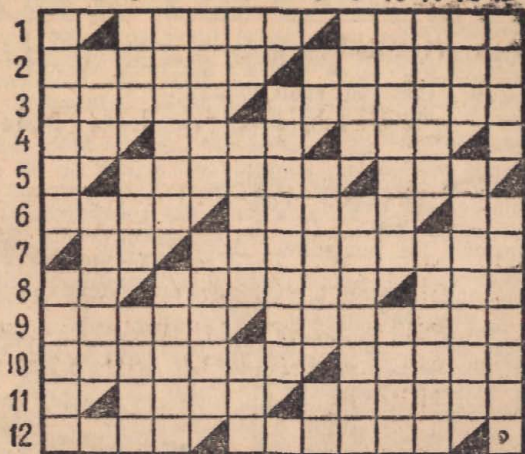
Hustings tăcu puțin. Apoi spuse doar afita:

— Bine! și plecă.

(Continuare în numărul viitor)

S A H A R A

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

ORIZONTAL :

1. Personaj din povestirea științifico-fantastică „Sahariana” care a condus lucrările de îndepărtare a rezonatorilor — Localitate sahariacă de unde pleca trenul subteran spre El-Solohu ;

2. Transformarea celui din Sahara este visul de decenii al savanților — Bandiții mărilor ;

3. Localitate în Sahara așezată la 1.000 km sud de Alger unde savanta româncă Ștefania Mărăcineanu a făcut experiențe de provocare artificială a ploii cu ajutorul sărurilor de uraniu — Deșert asiatic fertilizat de munca și priceperea oamenilor sovietici ;

4. Comună în raionul Șimleul Silvaniei — Soț — Fir ;

5. Transahariana actuală — Anlam din pădurile noastre de munte ;

6. Pește de Dunăre — Omulețul mic și plin de viață în vîrstă de 122 de ani întîlnit în povestirea Sahariana — Operă ;

7. Două litere... țepene ! — Povestire științifico-fantastică în care Sahara ne apare în anul 2050 ca o grădină imensă ;

8. Numeral — Cel mai mare deșert de pe glob unde temperatura se ridică în timpul zilei pînă la 70-80°, iar noaptea scade sub 0° — Zeul păstorilor și al țarînilor ;

9. Ferm, sever și neclintit — Priemjidos ;

10. Arbori în oazele Saharei — Pe satelitul lui s-a organizat în 1982 o gară cosmică pentru racheta Tisa-3 ;

11. Un strop de aer în apă — Reptilă urcicioasă întîlnită la tot pa-

sul în nesfîrșitul deșert al Saharei ;
12. Eroul principal al Saharianei — Abătute.

VERTICAL :

1. Funcționa — Ca orice deșert ;
2. Animal întîlnit la marginea marelui deșert saharian — Autor de nuvele sportive ;

3. Comună în Bilhor — În deșert sînt înlocuiți cu cămile — Comună în raionul Tecuci ;

4. Unul din cei mai mari sultani otomani — Inspăimîntător uragan al deșertului saharian ;

5. Iscusitul orator al Saharianei care a propus o soluție îndrăzneată de tratare a bolnavilor, și anume provocarea stărilor letargice — Umplescu urletului nopțile celor de la marginea pustului saharian ;

6. Atmosferă — Oază sahariacă în care sute de palmei își înalță spre cer semețele lor buchete verzi — Arma tuaregilor ;

7. Alt pustiu al Africii ;

8. Salutare... în vînt — Stațiune climaterică în U.R.S.S. — Cap de giroscop ;

9. Nume feminin — Scriitor umanist născut la Rotterdam, a scris „Elogiul nebuniei” ;

10. Fata morgana saharianului, o aluzie la viitorul așteptat al deșertului — Pur ;

11. Port în Africa — Deosebire ;

12. Argument hotărîtor (anagramă este una din marile oaze ale Saharei) — Disonanță decapitate ;

13. Sahara, Buhara, Tamara etc. ! — Animal sălbatic întîlnit la marginea Saharei.

Cuvinte mai puțin cunoscute : Sig — Asari — Orbu.

CITIȚI REVISTA

„ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ“!

IN ACEASTĂ PUBLICAȚIE GĂSIȚI
ARTICOLE DESPRE TOATE PROBLE-
MELE MAI INSEMNAȚE ALE ȘTIINȚEI
ȘI TEHNICII CONTEMPORANE, INFOR-
MAȚII DESPRE ULTIMELE CUCERIRI
ALE SAVANȚILOR DIN LUMEA IN-
TREGĂ.

*TOȚI CEI CARE VOR SĂ CUNOASCĂ REALIZA-
RILE RECENTE IN DOMENIUL*

NUCLEONICII,

CIBERNETICII,

FIZICII SEMICONDUCTORILOR,

BIOCHIMIEI,

ASTROFIZICII,

RADIO-ASTRONOMIEI,

MASELOR PLASTICE,

GENETICII,

PREFABRICATELOR ETC.

*SĂ CONSULTE ARTICOLELE CE VOR
APĂREA IN REVISTA „ȘTIINȚĂ ȘI
TEHNICĂ“.*

Pentru a vă asigura primirea regulată și la timp a revistei
pe anul 1957, reînouiți-vă abonamentul până la 21 noiembrie
1956. Abonamentele ce se vor face după această dată vor fi
servite numai cu începere de la 1 februarie 1957. Abonamentele
se pot face la secțiile de difuzare a presei, factorii poștali și
difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții!

Vreți să știți cum văd scriitorii și oamenii de știință profilul societății viitoare ?

Vreți să cunoașteți tainele grandiosului proces de creație științifică și tehnică ?

Vreți să aflați întâmplări extraordinare, trăite de exploratori temerari, de pionieri ai științei, de luptători pentru o lume mai bună ?

Vreți să fiți martorii unor pasionante aventuri și călătorii ?

CITIȚI COLECȚIA DE POVESTIRI
„STIINȚIFICO-FANTASTICE“
editată de revista „Știință și tehnică“.

APARE ÎN LIMBILE ROMÂNĂ ȘI
MAGHIARĂ, LA 1 ȘI 15 ALE
FIECĂREI LUNI.

Abonându-vă din timp, puteți primi
a c a s ă cu regularitate fasciculele
ce apar.

1. Doselele...
Secret

Rugăm cititorii să ne trimită impresiile și sugestiile lor asupra lucrărilor publicate în colecția noastră pe adresa București, Raionul I. V. Stalin, Casa Științei, Piața Științei Nr. 1, Redacția revistei „Știință și tehnică”. Telefon 7.60.10 int. 1571-1164.

Colecția „Povestiri științifico-fantastice” apare la 1 și 15 ale fiecărei luni, în 32 pagini, prețul de 1 leu exemplarul.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

Prețul abonamentelor :

3 luni	6 lei
6 luni	12 lei
1 an	24 lei

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ - PREȚUL 1 LEU